

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

«04» 12 2025ел

КАРАР

№ 331

**«Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районында
2026-2028 елларга кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү» муниципаль
программасын раслау турында**

Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкүарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясындагы 1 өлеше, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшкүарлыкны үстерү турында» 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районында кече һәм урта эшкүарлыкны тотрыклы үстерү өчен шартлар тудыру максатларында, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль район башкарма комитеты карар кыла:

1.«Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районында 2026 - 2028 елларга кече һәм урта эшкүарлыкны үстерү программасы» муниципаль программасын кушымта нигезендә расларга.

2. 2025 елның 1 январеннан «2019-2024 елларга Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районында кече һәм урта эшкүарлыкны үстерү муниципаль программасын раслау турында» 2019 елның 13 мартындагы 130 номерлы (2020 елның 17 апрелдәге 151 номерлы редакциядә) карарны үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында түбәндәге адрес буенча бастырырга: <https://pravo.tatarstan.ru> һәм Балтач муниципаль районының рәсми сайтында түбәндәге адрес буенча урнаштырырга: <https://baltasi.tatarstan.ru>.

4. Әлеге карар 2026 елның 1 январеннан үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитеты житәчесенәң беренче урынбасарына йөкләргә.

Житәкче

А.Ф.Хәйретдинов

Татарстан Республикасы
Балтач район башкарма комитетының
20 25 елның «04» 12
331 номерлы карарына
кушымта

**«ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАЛТАЧ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА 2026-2028 елларга
КЕЧЕ ҺӘМ УРТА ЭШКУАРЛЫКНЫ ҮСТЕРҮ ПРОГРАММАСЫ» МУНИЦИПАЛЬ
ПРОГРАММАСЫ**

МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программа исеме	Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районында 2026-2028 елларга кече эшмәкәрлекне үстерү муниципаль программасы
Программаны топ эшләүчеләр	Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлеге, Балтач район башкарма комитетының структур бүлекчәләре
Программаны ң максаты	- кече һәм урта эшкуарлыкны, шул исәптән социаль эшкуарлыкны, үзмәшгульләрне тотрыклы үстерү һәм аларның Балтач муниципаль районының социаль-икътисади үсешенә йогынтысын арттыру өчен уңай шартлар тудыру; - Балтач муниципаль районының тулаем территориаль продуктында эшкуарлык секторы өлешен арттыру, - район бюджетына салымнар һәм башка түләүләр керүне арттыру, - кече һәм урта бизнес өлкәсендә эшлөүче хезмәткәрләр санын арттыру; - халыкның тормыш сыйфатын яхшырту; - эчке һәм тышкы базарларда жирле продукциянең конкурентлыкка саләтен арттыру; - районнарның инвестицияләр жәлеп итүчәнлеген арттыру;
Программаны ң бурычлары	1. Район территориясендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү өчен уңай мохит булдыру; 2. Бизнес алып баруның заманча технологияләрен кертү буенча кече һәм урта эшкуарлык субъектларына мәгълүмати һәм консультацион ярдәм күрсәтү; 3. Икътисади актив халыкны эшкуарлык эшчәнлегенә жәлеп итү; 4. Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары тарафыннан күрсәтелә торган товарлар һәм хезмәтләр спектрын киңәйтү өчен шартлар тудыру; 5. Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары үсешенә муниципаль мониторинг оештыру (СМСП); 6. Урта һәм кече эшкуарлыкның үз эшчәнлекләрендә кирәкле ресурслардан (молкәт, Мәгариф һ. б.) файдалана алуын тәмин итү; 7. Гражданның махсус салым режимына күчү буенча мотивацияләү (халыкның үзмәшгульлеге); 8. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына дәүләт хезмәтләре күрсәтүнең сыйфатын арттыру, кече һәм урта эшкуарлык субъектларын фәнни-методик, норматив-хокукий һәм консультацион тәмин итү; 9. Үзмәшгуль гражданның теркәүне тәмин итү ("Һөнәри керемнәргә салым" яңа салым режимына рәсмиләштерү юлы белән);

Программаны гамәлгә ашыру срогы	2026 – 2028 еллар
Башкаручылар Программаны	1. Балтач муниципаль районы башкарма комитеты, аның структур бүлекчәләре 2. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының жирле үзидарә органнары 3. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының кече һәм урта эшкуарлык субъектлары
Финанслау күләмнәре һәм чыганакалары	Программа буенча финанслауның гомуми күләме 30 000,00 сум тәшкил итә, жирле бюджетның үз акчалары хисабына - 30 000,00 сум, еллар буенча: 2026ел - 10 000 сум; 2027ел - 10 000 сум; 2028ел - 10 000 сум;
Программаны үтәүне тикшереп торы	Балтач муниципаль районы башкарма комитеты.
Программаны гамәлгә ашыруның төп нәтижәләре	- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына дәүләт хезмәтләрен күрсәтү сыйфатын яхшырту; эре эшкуарлык эшчәнлеген тәмин итү; - яңа инновацион производстволар булдыру; - инвестиция климатын яхшырту; - халыкның мәшгульлеген арттыру; - халыкның керемнәрен арттыру; - бюджетка салым кертемнәренең гомуми күләмендә кече эшкуарлык субъектларыннан салым кертемнәре өлешен арттыру; - районның товар базарын конкурентлыкка сәләтле продукция һәм жирле житештерү хезмәтләре белән тәмин итү.

Кыскача кереш

Икътисадны реформалаштыруның һәм цивилизацияле базар мөнәсәбәтләре барлыкка килүнең заманча шартларында көндәшлекне үстерү, эчке һәм халыкара базарларда конкуренция арту кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү аерым роль уйный. Шунысын билгеләп үтәргә кирәк, алга киткән илләрдә нәкъ менә урта сыйныфның тотрыклы нигезе булып регионда яшәүчеләрнең финанс нигезе тора.

2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү муниципаль программасы "Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында" 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль законны үтәү йөзеннән эшләнә.

Муниципаль программа кече һәм урта бизнеска муниципаль ярдәм өлкәсендә Балтач муниципаль районы жирле үзидарә органнарының уздырыла торган сәясәтенең давамы булып тора.

Муниципаль программада Балтач муниципаль районының кече һәм урта эшкуарлыгына характеристика бирелде, районда кече һәм урта бизнесны үстерү проблемалары һәм перспективалары чагылыш тапты.

**1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районында
2026-2028 елларга кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү муниципаль
программасының максатлары һәм бурычлары**

Муниципаль программаның максаты кече һәм урта эшкуарлыкны, шул исәптән социаль эшкуарлыкны тотрыклы үстерү өчен уңай шартлар тудыру һәм аларның Балтач муниципаль районының социаль-иқтисадый үсешенә йогынтысын арттыру, Балтач муниципаль районының тулаем территорияль продуктында эшкуарлык секторының өлешен арттыру, район бюджетына салымнар һәм башка түләүләр керүне арттыру, кече һәм урта бизнес өлкәсендә эшләүче хезмәткәрләр санын арттыру, халыкның тормыш сыйфатын күтәрү, эчке һәм тышкы базарларда жирле продукциянең конкурентлыкка сәләтен арттыру, районнарның инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыру;

Куелган максатка ирешү өчен беренче чираттагы бурычларны хәл итү таләп ителә:

1. Район территориясендә кече һәм урта эшкуарлык субъектлары үсеше өчен уңайлы мохит булдыру;
2. Бизнес алып баруның заманча технологияләрен гамәлгә кертү буенча кече һәм урта эшкуарлык субъектларына мәгълүмати һәм консультация ярдәме;
3. Эшкуарлык эшчәнлегенә иқтисадый актив халыкны жәлеп итү;
4. Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары тарафыннан күрсәтелә торган товарлар һәм хезмәтләр спектрын киңәйтү өчен шартлар тудыру;
5. Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары үсешенә муниципаль мониторингын оештыру (СМСП);
6. Урта һәм кече эшкуарлыкның үз эшчәнлекләрендә кирәкле ресурслардан (мөлкәт, мәгариф һ. б.) файдалана алуын тәмин итү;
7. Гражданның махсус салым режимына күчү буенча мотивациясе (халыкның үз-үзен эш белән тәмин итү);
8. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына дәүләт хезмәтләре күрсәтү сыйфатын күтәрүне, кече һәм урта эшкуарлык субъектларын фәнни-методик, норматив-хокукый һәм консультация белән тәмин итү;
9. Үзмәшгуль гражданның теркәүне тәмин итү ("Һөнәри керемнәргә салым" яңа салым режимына рәсмиләштерү юлы белән);

**2. Балтач муниципаль районында агымдагы вәзгыятьне анализлау, кече
һәм урта эшкуарлыкны үстерү проблемаларын бәяләү**

Кече бизнес, базар иқтисадының аерылгысыз өлеше буларак, ирешелгән позицияләрен тотрыклы саклап кына калмый, ә район иқтисадының төрле тармакларында гомуми иқтисадый күрсәткечләр формалаштыруга йогынтысын елдан-ел арттыра бара.

Балтач районының жирле үзидарә органнары тарафыннан күрелә торган чаралар белән бергә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында федераль законнары дәүләт дәрәжәсендә гамәлгә ашыру эшкуарлык үсешенә уңай динамикасын тәмин итәргә мөмкинлек бирде.

Базар институты буларак кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү тулы бер иқтисадый һәм социаль бурычларны хәл итүне тәмин итә, шул исәптән конкурент мохит булдыруны, базарны товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр белән тәмин итүне, барлык дәрәжәдәге бюджетларга салым кертемнәрен арттыруны тәмин итә.

Соңгы елларда муниципаль программаның үтәлеше нәтижәсе булып түбәндәгеләр тора:

- ✓ кече һәм урта эшкуарлыкның актив субъектлары санын арттыру;
- ✓ Балтач муниципаль районының тулаем территорияль продуктында кече һәм урта эшкуарлык өлешен арттыру.

✓ район бюджетына салымнар һәм башка түләүләр керүнең артуы. 2023 елда жирле бюджетка кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларынан 95,3 млн.сум салым һәм түләүләр керткән, 2024 елда – 101,3 млн. сум (6 млн. сумга күбрәк). Район бюджетында кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларынан керткән керемнәреннән чагыштырма күләме 6% ка арткан.

✓ кече һәм урта предприятиеләр хезмәткәрләренең уртача айлык хезмәт хакын арттыру (2022 елда 32106 сумнан 41439 сумга кадәр 2024 елда).

2024 елның 1 январена районда 904 кече бизнес субъекты теркәлгән, шул исәптән 651 шәхси эшмәкәр һәм КФХ башлыклары һәм 253 юридик зат.

Кече һәм урта бизнесның иң эре предприятиеләре булып «Балтасиагрохимсервис» ЖЧЖ (2023 елда житештерү күләме - 4273 млн. сум, 2024 елда - 4876 млн.сум), «Татарстан «АХП» ЖЧЖ (2023 елда -712 млн. сум, 2024 елда-1004 млн.сум), «АХЖК» тора. «Кызыл юл» ЖЧЖ (2023 елда -519 млн.сум, 2024 елда - 681 млн.сум), «Дуслык» ЖЧЖ (2023 елда -392 млн.сум, 2024 елда -531 млн.сум), «Мелиоратор» ЖЧЖ (2023 елда -106 млн.сум, 2024 елда-149 млн. сум), һ. б. Әлеге предприятиеләр авыл хужалыгына хезмәт күрсәтү, бюджет өлкәсе учреждениеләрен, торак фондын төзү һәм капитал ремонтлау, районны төзекләндерү буенча эшләр алып баралар. Бүгенге көндә вак таш, известь му, агач материаллары, столяр әйберләр, фундамент блоклары, тротуар плиткасы, тегү һәм мех әйберләре тегү житештерелә. Икмәк-күмәч, кулинария һәм кондитер әйберләре һәм ит ярымфабрикатлары житештерелә.

Эшмәкәрләрнең күпчелеге сәүдә-коммерция эшчәнлеген гамәлгә ашыра, шуңа күрә кулланучылар базары яшәүчеләрнең төрле юнәлештәге товарларда һәм хезмәтләрдә ихтияжларын канәгатьләндерә.

Халыкка түләүле хезмәтләр базары кече эшкуарлык субъектлары тарафыннан тулысынча формалаштырылган. парикмахер хезмәтләре өлкәсәндә 23 ИП, 7 шәхси эшмәкәрнең аяк киемен ремонтлау һәм тегү, 7 шәхси эшмәкәрнең көнкүреш техникасын ремонтлау һәм техника хезмәт күрсәтү, 7 ИП фотоателье хезмәтләре, 29 ИП автосервисы хезмәтләре эшли.

Жәмәгәтчелек туклануы өлкәсе шулай ук кече эшкуарлык субъектлары тарафыннан да тәкъдим ителә: районыбызда 860 урынга 17 жәмәгәт туклануы предприятиесе эшләп килә.

ИП Ханнанов В. Г., Фазлыев Б. З., Ибагуллин Р. З., Хөсәенов Ф. И., Йосыпов Р. Р., Йосыпов А. Ф. кебек агач эшкәртү предприятиеләре бар.

Жиңел автомобильләргә ремонтлау һәм аларга техник хезмәт күрсәтү станцияләре, шиномонтаж, заманча жиһазларда автомобильләргә, автомойкаларны диагностикалау югары темплар белән үсә.

35 тән артык шәхси эшмәкәр такси хезмәтләре күрсәтәләр.

Кече предприятиеләр шулай ук пластик тәрәзәләр, теплицалар ясау, металлдан әйберләр ясау, халыкның торак фондын ремонтлау, агачтан халык ижаты эшләнмәләре, талдан, металлдан халык ижаты эшләнмәләре ясау буенча да үз эшчәнлеген алып баралар.

Авыл хужалыгы житештерүенә 67 крестьян-фермер хужалыгы һәм башкалар үз өлешен кертә.

2021-2024 еллар дәвамында 537 кеше шәхси эшмәкәрләр, крестьян-фермер хужалыклары башлыклары буларак теркәлдә.

Районның уңышлы үсүче кече предприятиеләре арасында яшь эшмәкәрләр саны аз, бүгенге көнгә аларның саны 10 берәмлек тәшкил итә, ел саен эшкуарлык эшчәнлегенә 1-2 яшь белгеч җәлеп ителә. Яшьләр арасында эшкуарлыкның популярлыгы түбән булу яшь кадрларның эре шәһәрләргә китүенә өстәмә факторы булып тора.

Кече эшкуарлыкны үстерүнең топ проблемалары:

- бизнесны үстерүгә үз финанс средстволары житмәү;

- тикшерүләр уздырганда эшкуарларның хокукий белемнәре житәрлек булмау;
- лицензияләргә һәм башка рөхсәт бирү документларын бирү һәм озайту процедураларының катлаулылыгы;
- салым законнарын еш үзгәртү;
- яңгың өлкәсендә хокук бозган өчен административ жәзаларны катгыйландыру;
- ТР һәм Россия товар базарларын өйрөнүдә житәрлек белем һәм мәгълүмат булмау;
- яңа производстволарны жайга салу максаты белән ТР һәм Россиянен товар базарларын өйрөнүдә житәрлек тәжрибә булмау,
- кече һәм урта бизнес эшчәнлегә нигездә Балтач муниципаль районының эчке базарын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән.

Хәзерге вакытта кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары арасында рискның югары дәрәжәсе, предприятие житәкчесенәң инициативасына һәм сәләтләренә бәйлеләге, финанс тотрыксызлыгы, финанс резервларының түбән дәрәжәсе, топ фондларның чикләнәңлегә, хужалык эшчәнлегенәң чагыштырмача зур булмаган күләмнәре, кредит ресурсларына керүнең чикләнүе һәм аның икътисадый тотрыксызлыгын билгели торган башка күрсәткечләр күзәтелә.

Һичшиксез, югары салым йөкләнәшенә, кече бизнес өчен банк процент ставкаларының нәтижәсезлегенә, контроль-күзәтчелек органнары тарафыннан оештырыла торган тикшерүләр жирле үзидарә органнары сәясәтенә бәйлә түгел.

Әмма муниципалитет хәл итәргә мөмкин булган һәм тиешле мәсьәләләр бар. Бу:

- эшкуарларга бизнесны ачу, алып бару һәм үстерү мәсьәләләре буенча консультация бирү;
- муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең сыйфатын һәм ачыклыгын тәмин итү;
- эшкуарларга кече һәм урта предприятиеләр тарафыннан базар әйләнәшенәң жәлеп ителәргә мөмкин булган муниципаль ресурслар булу турындагы мәгълүматтан файдалану мөмкинлеген бирү;
- эшкуарларның дәүләт хакимияте органнары һәм муниципаль хакимият органнары белән очрашуын оештыру - дәүләт вәкилләре белән ачык әңгәмәләр;
- кече эшкуарлыкка ярдәм мәсьәләләре буенча уку-укуту семинарлары оештыру;
- социологик сорашып белешүләр үткөрү.

Гомумән алганда, бизнес үзен уңайлы хис итә торган уңайлы мохит булдыру. Әлегә Программаны гамәлгә ашыру шушы бурычларны хәл итүгә юнәлтеләчәк.

3. Икътисадның төрле секторларында СМСП (кече һәм урта эшкуарлык субъекты) үсеше

2026-2028 елларга икътисадның реаль секторында СМСПны үстерүнең максаты - алга таба предприятиеләрнең азык-төлек, хәләл продукция тармакларында, эшкәртү, шул исәптән полимерлар эшкәртү, металл эшкәртү, агач эшкәртү, төзәлеш материаллары житештерү, салым базасын арттыру һәм өстәмә эш урыннары булдыру максатыннан тегү производствосын үстерү.

Бурычлар:

- * Заманча сәт комплекслары төзү;
- * Хезмәт күрсәтүләр өлкәсен цифрлаштыру һәм АПКга яңа технологияләр кертү;
- * Казан-Киров федераль трассасы янында күп функцияле логистик хабларны һәм агроиндустриаль паркларны, складларны, цехларны, сервис һәм юл буе комплексларын үстерү;
- * Районның авыл хужалыгы предприятиеләрен тирәнтен эшкәртү һәм азык-төлек предприятиеләрен үстерү;

* Туризм индустриясен үстерү (эко- һәм агротуризм, балык тоту базалары, кунак йортлары);

* Яңа сәнәгать производстволарын эшләтеп жибөрү;

* Сервис, кафе, кунакханә объектларын үстерү.

Бүгенге көндә Балтач муниципаль районы шартларында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерүнең актуаль юнәлеше дип авыл хужалыгы продукциясен эшкәртүне, азык-төлек продуктлары, шул исәптән «хәләл» продукция житештерүне атап була. Районда бу юнәлешне үстерү өчен объектив алшартлар бар. Районның шәхси ярдәмче хужалыкларында ел саен 13 мең тоннадан артык ит, 28,6 мең тонна сөт, 15 мең тонна бәрәңге житештерелә.

Балтач муниципаль районы бюджетының дотацияләгә югары булу эшкуарлыкны үстерүгә нинди дә булса финанс ярдәмә күрсәтергә мөмкинлек бирми. Шуңа күрә дәүләт ярдәмә кулланыла, ул төрле программалар, грантлар һ. б. аша бирелә.

Авыл хужалыгын үстерүнең дәүләт программасы кысаларында шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерүне стимуллаштыру юнәлешендә 2023 елда кредит оешмалары тарафыннан гомуми суммасы 261 млн. сумга 108 кредит бирелде.

Бу акчалар яшь мөгезләр эре терлекләр һәм сарыклар сатып алуға, умартачылыкны үстерүгә, йөк автотранспорты, авыл хужалыгы машиналары һәм жайланмалары сатып алуға, терлекчелек биналарын төзүгә һәм реконструкцияләүгә тотылды.

Муниципаль мөлкәттән нәтижәләр файдалану һәм бюджетны тулыландыру максатларында кече һәм урта эшкуарлык субъектларына яңа биналар төзү нәтижәсендә бушаган бюджет учреждениеләре биналары төхтәдим ителә.

Мәсәлән, Нонәгәр авылында 2023 елда иске мәктәп бинасы һәм котельнаяның иске бинасы сатуға куелган һәм нәтижәдә ИП Нәбиев Ренат сатып алган һәм сабын, этләр өчен коры азык житештерү жәелдереләчәк.

Кече Лызи авылында мәктәпнең иске бинасы сату өчен чыгарылган һәм нәтижәдә «ФарМат» ЖЧЖ сатып алган һәм агачтан жиһаз житештерү һәм пластик тәрәзә һәм ишекләр житештерү эшен жәелдерелгән. 2024 елда предприятие 14 млн. сумнан артык продукция житештергән. 2025 елга азык-төлек сату кибетен ачарга планлаштыра, анда 2 эш урыны булдырылачак.

Шулай ук эшкуарларга авыл хужалыгы предприятиеләренә буш торган сыер фермаларын бирү буенча максатчан эш алып барабыз.

2020 елга кадәр тәүлеклек чебиләр сату белән генә шөгыльләнгән Айрат Хәкимжанов крестьян-фермер хужалыгы Биктәш авылында буш сыер абзарын арендага алып, бройлер чебиләрен үстереп житкереп сату белән шөгыльләнә башлады. Ел саен халыкка 55 мең баштан артык тере кош сата.

Сөт һәм ит терлекчеләгә кебек традицион эшчәнлек төрләреннән тыш, соңгы елларда районда ябык грунтта кыяр һәм томат үстерү, жиләк, чөчәк үстерү, тере кош-кортны инкубацияләү һәм үстерү, умартачылык кебек юнәлешләр, казылык һәм ат итеннән колбаса эшләnmәләре житештерү актив үсеш алды.

Борбаш авылында шәхси эшмәкәр Гыйльмуллин Илшат даваль чималыннан колбаса һәм ысланган әйберләр житештерүне, тушенка, лимонад житештерүне оештырган. Житештерү районда гына түгел, ә республиканың якын-тирә районнарында һәм күрше төбәкләрдә дә уңыш казана. Биредә 12 кеше эшли. 2024 елга сату базарларын арттырырга һәм тагын 2 эш урыны булдырырга планлаштыра.

Кече һәм урта эшмәкәрлекнең житештерү потенциалын алга таба үстерү СМСПның хезмәт хакы артуға, халыкның керемнәре артуға китерәчәк. 2023 елда кече предприятиеләр хезмәткәрләренә уртача айлык номиналь хезмәт хакы 35346 сум булып дип фаразлана, 2024 елга карата үсеш 121% тәшкил итәчәк. Бу шулай ук халыкның керемнәре үсешендә уңай чагылыш табачак.

4.Кулланучы базарын үстерү

Кулланучылар базарының үсешенә районның социаль-икътисадый үсеш торышы йогынты ясый.

2024 елда районда ваклап сату әйләнеше 3785 млн. сум тәшкил иткән. Сәүдә эшчәнлеген барлығы 651 шәхси эшқуар алып бара.

Барлык сәүдә предприятиеләренә сәүдә мәйданы 15,2 мең кв. м. тәшкил итә, шул исәптән базар мәйданы - 0,41 мең кв. м. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2023 елның 27 ноябрәндәге 229-ОД номерлы қарары белән расланган минималь тәәмин ителеше нормативы Балтач муниципаль районы халқының 1 мең кешегә исәпләнгән сәүдә объектлары мәйданы белән 336 кв. м күләмәндә, 1 мең кешегә исәпләнгән сәүдә мәйданы белән халыкның тәәмин ителеше 2018 елның 1 гыйнварына 371 кв. м тәшкил итә.

5. Яшьләр арасында эшқуарлыкны үстерү

Балтач районында кече һәм урта бизнес үсеше соңгы елларда сизелерлек активлашты. Эшқуарларның яңа буынын, бизнеста, иқътисадта һәм жәмгыять үсешендә актив роль уйнарга сәләтле яшь, динамикалы, заманча кешеләрне формалаштыруға ихтыяж арта. Яшьләр эшмәкәрлеген үстерү өчен хәзерге этапта яшьләр арасында эшмәкәрлек эшчәнлеген популярлаштыруға кирәк. Әлеге стратегик бурычны хәл итү өчен яшь эшмәкәрләргә дәүләт ярдәме турында мәғлүмат бирү, илнең иқътисадый прогрессының нигезе булган намуслы һәм социаль җаваплы эшмәкәр идеясен пропагандалаучы реклама материаллары эшләү һәм тарату, яшьләрне эшмәкәрлек эшчәнлегенә массақүләм җәлеп итү зарур.

Яшьләр эшмәкәрлеген үстерүнең максаты - яшь бизнесменнарны җәлеп итү исәбенә район иқътисадында СМСП санын һәм өлешен арттыру, яшь һәм перспективалы белгечләрнең районнан әре шәһәрләргә китүен киметү һәм булдырмау.

Бурычлар:

- районнан яшь һәм перспективалы белгечләрнең китүен актив рәвештә популярлаштыруға һәм авыл яшьләре эшчәнлегенә җәлеп итүгә юнәлдерелгән уңай шартлар тудыру;

- район территориясендә үз бизнесын булдыру һәм уңышлы үстерү нигезләренә яшь белгечләрне ойрату һәм әзерләү;

- Эшқуарларга дәүләт ярдәме, коммерциячел финанс чаралары алуда ярдәм итү өчен ярдәм күрсәтү;

- бурычларны хәл итү өчен

- Балтач муниципаль районы эшқуарлары советына яшь белгечләрне эшкә җәлеп итү кирәк.

- Районның һәр авыл җирлегендә яшьләр һәм район башкарма комитетының җаваплы хезмәткәрләре, уңышлы үсеп килүче бизнесменнарның даими очрашуларын оештыру һәм үткәрү. Үз эшләрен булдыруда кызыксынучы яшь гражданнырга эшқуарлыкка дәүләт ярдәменә гамәлдәге чаралары, СМСП субъектлары өчен гамәлдәге банк финанс инструментлары һәм программалар, районда үз эшләрен оештыру мөмкинлекләре турында мәғлүмат бирү, методологик һәм юридик консультациялар бирү, районның уңышлы эшқуарлары мисалларында бизнесны уңышлы үстерү ысуллары белән танышу.

- Эш башлаучы эшқуарлар өчен уку семинарлары уздыру.

- Район яшь эшмәкәрләр конкурсын үткәрү.

- Гомуми белем бирү мәктәпләренә уңышлы эшмәкәрләре һәм өлкән сыйныф укучылары арасында даими очрашулар уздыру.

6. Сәнәгать майданчыкларын үстерү һәм резидентлар жәлеп итү

Балтач муниципаль районында шулай ук 2 аккредитация узган майданчык бар:

* «Балтач» агросәнәгать паркының идарәче компаниясе, КФХ башлыгы Гафиуллин Раиф Нәкыйп улы. Сәнәгать паркының гомуми майданы - 21,6 га, файдалы майданы - 20,2 га. Гамәлдәге резидентлар саны - 4 (ИП Гафиуллин Р.Р., СПССПК «Ак алтын», ИП - Хәкимжанов А.Р., КФХ Гафиуллин Р.Н.), файдалы майдан буенча тулылану дәрәжәсе 65,8 %;

* «Норма» сәнәгать паркы, «Таубетон»ЖЧЖ идарәче компаниясе. Сәнәгать паркының гомуми майданы 15,7 га, файдалы майданы 13,4 га, 4 гамәлдәге резидент («Таубетон» ЖЧЖ, ИП Мөжипов Булат Васил улы, «Спец тех Аренда» ЖЧЖ, Галиев Рәмис Харис улы КФХ), файдалы майдан буенча тулылык дәрәжәсе 33 %.

Шулай ук яңа потенциал 5 резидентны жәлеп итү буенча да эш алып барыла (Михайлов Р.Г., Сәләхов А. Т., Широков А. Л., «Таубетон» ЖЧЖ, Галиуллин Ф. Р.).

Майданчык инженерлык инфраструктурасы һәм коммуникацияләреннән барлык төрләре белән тәмин ителгән. Территориаль яктан уңайлы урнашуы, Казан - Пермь автомобиль трассасына якин булуы Мари-Эл Республикасы, Киров өлкәсе белән регионара хезмәттәшлек өчен гади логистика тудыра. Резидентларның планлаштырылган гомуми саны 4 бер. 2024 елда бер шәхси эшмәкәр шиномонтаж хезмәте күрсәтү буенча эш ачкан, анда 2 эш урыны булдырылган.

«Норма» сәнәгать паркы «Таубетон» ЖЧЖ идарәче компаниясе йөзгә Татарстан Республикасы кече һәм урта эшкүарлыкка мөлкәти ярдәм күрсәтү инфраструктурасы субъектының 2024 елның 12 апрелендәге 375 номерлы аккредитациясен узды.

«Балтач» агросәнәгать паркы Гафиуллин Раиф Нәкыйп улы КФХ йөзгә Татарстан Республикасы кече һәм урта эшкүарлыкка мөлкәти ярдәм субъектының 2023 елның 07 ноябрендәге 370 номерлы аккредитациясен узды.

Балтач район Советы карары нигезендә «Таубетон» ЖЧЖ идарәче компаниясе йөзгә «Норма» сәнәгать паркы жир кишәрлегенә аренда түләвеннән азат ителде. Парк территориясеннән 900 мең сумлык оптик-жепселле кабель Балтач муниципаль районы бюджеты хисабына чыгарылган.

Парк үсешенә башлангыч этабында һәм парк хезмәтләреннән файдаланучыларны (резидентларны) формалаштырганда житештерү биналары төзү таләп ителми.

Шул ук вакытта соңгы елларда сәнәгать майданчыкларын үстерү белән беррәттән, элек юкка чыгарылган предприятиеләреннән иңдә булган буш биналарын тутыру буенча максатчан эш алып барыла.

Әмма шул ук вакытта биредә гомуми майданы 14000 кв.м булган биналар һәм бүлмәләр әле һаман да буш тора, алар астындагы гомуми майданы 10,9 га булган жир кишәрлекләре әзер инженерлык коммуникацияләре (газ, электр энергиясе, су) белән. Шулай ук 2025 - 2026 елларда «Татарстан» АХП» ЖЧЖдә инвестиция проектларын гамәлгә ашыру планлаштырыла-1600 баш савым сыерына исәпләнгән 643 млн.сумлык сөтчелек комплексы төзү, «Кызыл юл» АХЖК ында 1500 башка исәпләнгән 419 млн. сумлык сөтчелек комплексы төзү. Тимирязев ис.ЖЧЖдә дә - 1000 баш сыерга исәпләнгән 330 млн сумлык сөтчелек комплексы төзү, аларда 20-25 эш урыны булдырылачак.

7. Үзмәшгуль халык өчен программа булдыру

Үзмәшгуль кеше-мөстәкыйль хезмәт эшчәнлеген алып баручы, физик һәм юридик затлар өчен эшләр башкаручы һәм хезмәтләр күрсәтүче физик зат, шул ук вакытта мондый граждан теркәлгән шәхси эшмәкәр статусына ия түгел. Мондый затның ялланган эшчеләре юк һәм ул, заказ бирүче белән түләү турында эш кына ышаныч

нигезендә телдән килешеп, үз рискын тоеп эш итә.

«Үзмәшгульлек» разрядына кертгән хезмәт эшчәнлегә төрләрән әлгә зур булмаган исемлек белән атап була. Болар барысы да шәхси хезмәт жимешләрен яки үз хезмәтләрен ялгызы гына сатучы шәхси кешеләр. Монда шәхси машина йөртүчеләр, ремонтчылар, репетиторлар, фотографлар, горничныйлар, нянялар, итекчеләр һәм тегүчеләр, хәтта ирекле ялланган жыештыручылар, чөчтарапханә һәм маникюр эшләре осталары да керә. Алга таба исемлекне интернет бизнесменнары: программистлар, копирайтерлар, дизайнерлар, төржемәчеләр һәм журналистлар тулыландырды. Һәм менә тагын «үзмәшгуль халык» статусына әлөгүчә гражданныр, аларның эшчәнлек төрлөрә күбрәк хоббиларны хәтерләтә кебек тоела, мәсалән, балыкчылар, шәхси ярминкә сәүдәгәрләре һәм хайваннар очен кунакханә хужалары. Бу әле соңгы исемлек түгел һәм законнар белән расланмаган.

2025 елның 1 январена үзмәшгульләр саны 5868 кеше тәшкил итә.

8. Авыл хужалыгында кооперацияне үстерү

Яңа базар мөнәсәбәтләренең субъектлары булып авыл товар житештерүчеләренең оештыру-хокукый рәвешләре, шулай ук авыл хужалыгы продукциясен сату, эшкөртү, саклау һәм сату, агросәнәгать житештерүенә хезмәт күрсәтү белән бәйлә яңа структуралар тора.

Бүгенге көндә крестьян хужалыгын алып баруның аның психологиясенә һәм мөмкинлекләренә, житештерүнең нәтижәлелегенә туры килә торган формасын сайларлык шартлар тудырырга кирәк. Авыл хужалыгы житештерүчеләре мәнфәгатьләрендә тормышта туган авыл хужалыгы кооперациясе шундый форма булырга тиеш.

Шуңа күрә кооперациядә катнашучыларның һәм, барыннан да элек, авыл хужалыгы товары житештерүчеләренең мәнфәгатьләрендә үзара файдалы икътисадый мөнәсәбәтләр механизмы булган нәтижәле базар структурасы рәвешендә авыл хужалыгы кооперациясен үстерү зарурлыгы туа.

Районда житештерелә торган авыл хужалыгы продукциясен эшкөртүне һәм сатуны жайга салу максатларында район территориясендә 2 меңнән артык пайчыны берләштерүче 8 авыл хужалыгы кулланучылар кооперативы төзелде. Алар уңышлы эшли. «Балкыш», «Тулпар», «Шушма», «Ушма» кооперативлары ит эшкөртү һәм казылык продукциясе житештерү өлкәсендә эшли. «Май» һәм «Ак Алтын» кооперативлары сөт эшкөртүне һәм сыер маен, сыр һәм башка төр сөт продукциясен житештерүне оештырды. Кооперативлар продукциясе район чикләрендә дә уңышлы сатыла. Районның шәхси ярдәмче хужалыкларын сыйфатлы азык белән тәмин итү максатларында «Салавич Монокорм» кооперативы мөгезле эре терлекләр очен монокорм житештерү һәм төргәкләү линиясе проектын гамәлгә ашырды.

Авыл хужалыгы продукциясен житештерүчеләргә кооперацияләү зарурлыгын тудыра торган төп сәбәпләргә түбәндәгеләрне кертәргә мөмкин:

- югары фонд һәм житештерүнең матди сыйдырышлылыгы, ул зур инвестицияләр таләп итә;
- хужалыкның нәтижәле эшләве очен кирәкле үз акчаларының чикләнүгә;
- житештерү күләмнәре кооперациясе һәм аның нәтижәлелеген күтәрү исәбенә киңәйтү мөмкинлеген;
- житештерү ресурсларынан файдалануда һәм авыл хужалыгы продукциясен алуда сезонлылык;
- базар инфраструктурасының үсеш алмавы.

Шулай итеп, авыл хужалыгы житештерүчеләренең кооперациясе уңайсыз базар конъюнктурасы шартларында нык торырга һәм авыл хужалыгын алып баруның икътисадый нәтижәлелеген арттыру проблемаларын хәл итәргә мөмкинлек бирә.

Кооперация вакытында хезмәт кешеләре житештерүчеләрдә дә, кулланучыларда

да паразитлык итүче монополистлардан, арадашчылардан һәм сәүдәгәрләрдән үз мәнфәгатьләрен яклау өчен дә берләшәләр.

Кооперация булдыру һәм үстерү юлларында төп проблемалар булып түбәндәгеләр тора,

Беренчедән, шәхси-гаилә авыл хужалыгы житештерүен һәм авыл хужалыгы кулланучылар кооперациясен үстерү өчен житезлек хокукый нигез төзелмәгән, кече аграр эшкүарлыкка дәүләт ярдәменә хокукый шартлары тиешенчә язылмаган. Гражданның жир хокукларын нәтижәле яклау юк.

Икенчедән, фермерлар, шәхси ярдәмче хужалыклар тотучылар, авыл эшкүарлары икътисадның бу секторына дәүләт ярдәмә житезлек булмау, кече бизнес өчен коммерцияле кредит базарынан файдалану мөмкинлегенә начар булу, авыл кредит кооперациясенә үсеш (уңай динамикага карамастан) житезлек булмау сәбәпле финанс-кредит ресурстарына кискен кытлык кичерәләр.

Өченчедән, продукцияне сату, КФХ, шәхси ярдәмче хужалыкларга, хужалык итүнең башка кече формаларына матди-техник һәм житештерү хезмәте күрсәтүнең нәтижәле системасы жайга салынмаган. Күпчелек гаилә хужалыкларында түбән механикалаштырылган технологияләр кулланыла, кул хезмәте чыгымнары зур.

Дүртенчедән, авыл халкы базар мәғлүматын алуда, хокукый, икътисади, консультация хезмәтләрен алуда кыенлыктар кичерә һәм технологик характердагы, квалификацияне күтәрүдә житез кыенлыктар кичерә.

Бишенчедән, бер яктан дәүләт һәм муниципаль хакимият органнары, икенче яктан крестьян (фермер) һәм шәхси ярдәмче хужалыклар, авыл эшкүарлары берлекләре, ассоциацияләре арасында даими хезмәттәшлек механизмы юк. Бу аграр һәм авыл сәясәте чараларын эшләгәндә кече эшмәкәрлек субъектларының һәм авыл халкының мәнфәгатьләрен һәм ихтыяжларын тулысынча исәпкә алмауга китерә, аның нәтижәләлеге киметә.

Кооператив форманың социаль проблемаларны хәл итүдә әһәмиятен танып, кайбер социаль функциялар күрсәтергә мөмкин:

- * катнашучыларны социаль изоляцияләүне бетерү (капиталны түгел, ә кешеләрне берләштереп);

- * «бер кеше барлык кеше өчен, барлык кеше бер кеше өчен» (теләктәшлек) принцибының тәэсире;

- * социаль яклау (кредитлар);

- * тормышның һәм хезмәтнең иң яхшы шартлары;

- * яңа эш урыннары булдыру (ялланган персонал).

Кооперациянең социаль проблемаларны хәл итү, авыл халкының югары социаль активлыгын формалаштыру сәләте кооператив хужалык итү рәвешенә икътисади нәтижәләлеге күтәрү өчен уңай шартлар тудыра.

Сонгы елларда районның төрле нокталарында «Исмаилов Р.Р.» КФХ, Куныр авылында «Гыйләжев» КФХ, Шода авылында «Балкыш» АХЖК, Нормавылында «Газизов» КФХ һәм «Тулпар» АХЖК төзелде һәм файдалануга тапшырылды, аларда 15-20 эш урыны булдырылды.

Киров өлкәсе һәм Марий Эл Республикасы белән чиктәш районның уңайлы логистик урнашуын исәпкә алып, буш майданнарда азык-төлек продуктларының, төзелеш материалларының һәм сәнәгать продукциясенең күпләп сату складларын төзү, киләчәктә күрше төбәкләргә сату алга таба үсеш өчен резерв булып тора.

9. Мөлкәт ярдәмә

Кече һәм урта эшкүарлык субъектларына (алга таба - МСП) мөлкәт ярдәмә дәүләт хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының кече һәм урта бизнесны үстерү эшчәнлегендә өстенлекле юнәлешләрнең берсе булып тора. «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкүарлыкны үстерү турында» 24.07.2007 № 209-ФЗ

Федераль законның (алга таба - 209-ФЗ номерлы Закон) 18 маддәсе күрсәтелгән органнар тарафыннан МСП субъектларына озак вакытка, шул исәптән ташламалы шартларда, арендага бирү өчен дәүләт һәм муниципаль мөлкәт исемлеген раслауны күздә тоты. МСП субъектлары арасында мөлкәтнең житештерү һәм административ биналары, биналар, жир кишәрлекләре, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрден, транспорт чаралары, жиһазлар кебек төрләрөнә карата мөлкәти ярдәмгә ихтыяж зур.

МСП субъектлары мөлкәти ярдәм алуны кыенлаштыра торган түбәндәге сәбәпләрне билгели: дәүләт яки муниципаль мөлкәт алу өчен мөрәҗғәгать иткәндә документларның күп булуы, мөлкәтне бирүнең озак сроклары, ярдәм алу тәртибенен аңлашылмаучанлыгы һәм мөлкәт һәм аны бирү процедуралары турында мәгълүмат булмау. МСП субъектларына мөлкәти ярдәм күрсәтү дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне хужалык әйләнешенә җәлеп итүгә, кече һәм урта бизнесның мөлкәт базасын ныгытуга ярдәм итөчәк, һәм шул ук вакытта бюджетның керемлелеген аренда түләүләре, шулай ук мөлкәтне арендаторлар тарафыннан алга таба сатып алу исәбенә арттырачак.

9.1. МСП субъектларына мөлкәти ярдәм күрсәтүнең максатлары һәм бурычлары

«Кече һәм урта эшмәкәрлек һәм индивидуаль эшмәкәрлек инициативасына ярдәм» милли проекты паспорты 2024 елның 1 декабренә МСП субъектларының ташламалы шартларда бирелә торган мөлкәткә объектларның гомуми санын, шул исәптән файдаланылмый торган, нәтиҗәсез файдаланыла торган яисә билгеләнеше буенча файдаланылмый торган объектларны өстәү исәбенә керүен тәэмин итүне күздә тоты. Россия Федерациясә Хөкүмәтенең 31.01.2017 № 147-р күрсәтмәсе белән «кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм» максатчан моделе расланды, ул 2021 ел ахырына кадәр МСП субъектларына мөлкәти ярдәм күрсәтү юнәлеше буенча күрсәткечләрнең максатчан күрсәткечләрен билгели, исемлеккә кертелгән объектлар санының ел саен 10% ка артуын һәм МСП субъектларына арендага бирелгән объектларның өлешен арттыруны да кертеп.

Мөлкәти ярдәмнең максаты-Балтач муниципаль районы территориясендә кече һәм урта бизнесны районның мөлкәти потенциалынан файдалану исәбенә үстерүне стимуллаштыру.

Бүлекнең бурычлары түбәндәгеләр:

- МСП субъектларына бирү өчен билгеләнгән мөлкәт исемлегендә Балтач муниципаль районы муниципаль мөлкәтенең санын арттыру (алга таба-исемлек);
- исемлеккә кертелә торган мөлкәт составын киңәйтү, аның сыйфатын яхшырту;
- исемлектәге шартнамалар нигезендә МСП субъектларына озак сроклы биләүгә (файдалануга) бирелә торган мөлкәт санын арттыру;
- мөлкәтне арендага бирүнең ташламалы тәртибен камилләштерү; - мөлкәтне биләүгә (файдалануга) бирү процедураларының гадиләштерүе һәм үтә күренмәлелеген арттыру.

9.2 Эшчәнлекне норматив хокукый тәэмин итү чаралары МСП субъектларына мөлкәти ярдәм күрсәтү өлкәсендә

МСП субъектларына мөлкәти ярдәм күрсәтүне норматив хокукый тәэмин итү 209-ФЗ номерлы Законның 18 статьясы нигезләмәләренә нигезләнгән. «Кече һәм урта эшкәрлек субъектларына мөлкәти ярдәмне киңәйтү максатларында Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында» 03.07.2018 ел, № 185-ФЗ Федераль законы (алга таба-185-ФЗ номерлы Закон) белән кертелгән үзгәрешләрне исәпкә алып, исемлекләргә муниципаль милектәге жир кишәрлекләре, шулай ук хокукта беркетелгән муниципаль мөлкәт кертелергә мөмкин. муниципаль унитар предприятиеләр, учреждениеләр артыннан хужалык алып бару яисә оператив идарә итү.

Балтач муниципаль районында МСП субъектларына мөлкәти ярдәм күрсәтү өлкәсендә түбәндәге норматив хокукий актлар гамәлдә:

- Балтач район Советының 2019 елның 17 декабрендәге 225 номерлы карары "Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының өченче зат хокукларынан муниципаль мөлкәт исемлегенә кертелгән муниципаль мөлкәтне, шул исәптән шәхси ярдәмче хужалык, яшелчәчелек, бакчачылык, индивидуаль торак төзелешне алып бару өчен билгеләнгән жир кишәрлекләрен (шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен билгеләнгән жир кишәрлекләреннән тыш) арендага бирү тәртибен раслау турында" (хужалык алып бару хокукынан, оператив идарә итү хокукынан, шулай ук кече һәм урта эшкуарлык субъектларының мөлкәт хокукларынан тыш), кече һәм урта эшкуарлык субъектларына һәм кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын барлыкка китерүче оешмаларга һәм муниципаль мөлкәт исемлеген, шул исәптән жир кишәрлекләрен (шәхси ярдәмче хужалык, яшелчәчелек, бакчачылык алып бару өчен билгеләнгән жир кишәрлекләреннән тыш) төзү, алып бару һәм бастырып чыгару тәртибен биләүгә һәм (яисә) файдалануга тапшыру өчен билгеләнгән индивидуаль торак төзелешне) кече һәм урта эшкуарлык субъектларына һәм ярдәм итү инфраструктурасын барлыкка китерүче оешмаларга биләүгә һәм (яисә) файдалануга тапшыру өчен билгеләнгән өченче зат хокукларынан (хужалык алып бару хокукынан, оператив идарә итү хокукынан, шулай ук кече һәм урта эшкуарлык субъектларының мөлкәти хокукларынан тыш) муниципаль мөлкәт исемлегенә кертелгән Республика Балтач муниципаль районының Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары.

- Балтач районы Советының 20.12.2017 елның 107 № - лы карары «Балтач муниципаль районы милкендәге һәм өченче затлар хокукларынан (кече һәм урта эшкуарлык субъектларының мөлкәт хокукларынан тыш) азат булган, кече һәм урта эшкуарлык субъектларына һәм инфраструктура төзүче оешмаларга озак сроклы нигездә биләүгә һәм (яисә) файдалануга бирү өчен билгеләнгән мөлкәт исемлеге турында» Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм".

9.3. Муниципаль берәмлек турында мәгълүматтан файдалану мөмкинлеген арттыру мөлкәткә, аны исәпкә алуны камилләштерү

Россия Федерациясе Президентының 2018 елның 5 апрелдә конкуренцияне үстерү мәсьәләсе буенча Россия Федерациясе Дәүләт Советы утырышындагы күрсәтмәләре нигезендә (15.05.2018 № Пр-817ГС йөкләмәләр исемлеге) Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең «Интернет» челтәрендәге рәсми сайтларында Россия Федерациясе субъектларының дәүләт милкендәге, муниципаль милектәге объектлар турында мәгълүмат, шул исәптән объектларның исемнәре, аларның урнашу урыны, характеристикалары һәм максатчан билгеләнеше, өченче затлардан файдалануны чикләү һәм аларның хокуклары белән мәшәкатьләнү.

Муниципаль мөлкәт объектлары турындагы белемнәр «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтларда күчмәсез мөлкәт объектына хокукларны чикләү (йөкләү) теркәлгән яисә күрсәтелгән объектка милек хокукы туктатылган көннән алып жиде көн эчендә актуальләштерелергә тиеш.

9.4. Исемлеккә кертелгән муниципаль мөлкәтне бирү эшен камилләштерү

Исемлеккә кертелгән муниципаль мөлкәтне бирү эшенең максаты-мөлкәтне исемлеккә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча аренда шартнамәләренен мөмкин кадәр күбрәк саңып тозу. Бу максатка ирешү өчен түбәндәге адымнар гамәлгә ашырылачак:

- потенциалы арендаторларга мөлкәт турында мәгълүмат бирү, фотосурәтләрне,

техник документацияне, шулай ук реклама характерындагы материалларны да кертеп;

- мөлкәтне арендага бирү буенча торглар үткәрү турында Карар кабул иткәндә мөрәҗәгать итү принцибын куллану;
- МСП субъектларына торгларда һәм торглар үткәрмичә мөлкәт бирү процедураларында катнашу буенча методик материаллар эшләү һәм бирү.

10. Гаилә предприятиеләре булган Татарстан Республикасы кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм

1. Гаилә предприятиеләре булган һәм Татарстан Республикасы Гаилә предприятиеләре реестрына кертелгән кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм күрсәтү Федераль законда, өлге Законда, Татарстан Республикасының башка законнарында һәм норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда каралган рәвешләрдә Татарстан Республикасы банклар һәм акцияләре органнары һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларын гаилә предприятиеләре дип тану тәртибе һәм Татарстан Республикасы Гаилә предприятиеләре реестрын алып бару тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә.

Гаилә предприятиеләре:

* Гаилә әгъзалары предприятие капиталының яисә активларының күбесенә ия.

* Предприятие белән күбесенчә бер гаилә әгъзалары идарә итә.

Ярдәм:

* Салым ташламалары, грантлар, субсидияләр, инфраструктурага керү һәм уку. Регионда гаилә предприятиеләрен ныгытуга һәм үстерүгә юнәлдерелгән, яңа эш урыннары булдыруга һәм икътисади климатны яхшыртуга ярдәм итә.

11. Балтач муниципаль районының инвестицион җәлеп итүчәнлеген баянлау, эшкуарлыкны үстерү юнәлешләре һәм чаралар исемлеге

Районның инвестицияләр җәлеп итүчәнлегенә инвесторларның көтү дәрәжәсен канәгатьләндерүдән гыйбарәт һәм районның инвестицион потенциалы зурлыгы, эш климаты торышы белән билгеләнә.

Районның инвестиция сәясәтен үстерүнең төп юнәлешләре:

1. Балтач муниципаль районында уңайлы инвестицион климат, инструментлары инвестицион проектларга муниципаль ярдәм инструментларын булдыру.

2. Инвестиция эшчәнлегенә инфраструктурасын үстерү.

3. Инвестиция эшчәнлегенә мәгълүмати, кадрлар ярдәме.

Инвестиция җәлеп итүчәнлеген арттыруга юнәлдерелгән чаралар:

- Балтач муниципаль районы милкәткә вакытлыча туктатылган һәм консервацияләнгән төзелешләргә һәм объектларга инвестиция процессына җәлеп итү;

- дәүләт-хөсусый партнерлык принципларында инвестиция проектларын гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән жир кишәрлекләргә һәм күчмә милек объектларын реестрда булдыру;

- инвестиция күргәзмәләрендә, семинарларда, конференцияләрдә катнашу, мәгълүмат буклетларын чыгару юлы белән Балтач муниципаль районының инвестицион имиджын формалаштыру;

- муниципаль берәмлек сайтында мәгълүмат урнаштыру һәм инвестиция эшчәнлеген өлкәсәндәге мәгълүматны актуальләштерү;

* - районның инвестиция паспортын актуаль халәттә тоту.

12. СМСП ның үсенн программасын гамәлгә ашыруны ресурслы тәмин итү

Программаны ресурслар белән тәмин итүне түбәндәге чыганаclar тәшкил итә:

- кече һәм урта эшкүарлык субъектларына дәүләт ярдәме чараларын гамәлгә ашыруга конкурс нигезендә Россия Федерациясә бюджетыннан бүлеп бирелә торган акчалар (конкрет суммаларны күрсәтмичә мөмкин булган акча чыганагы буларак фаразлана);

- Татарстан Республикасы бюджеты - чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджетында каралган кече һәм урта эшкүарлык субъектларына дәүләт ярдәме чараларын гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән акчалар (конкрет суммаларны күрсәтмичә мөмкин булган акчалар чыганагы буларак фаразлана);

- кече һәм урта эшкүарлык субъектларының үз акчалары;

- Балтач муниципаль районы бюджеты - әлеге программа чараларын финанслауга каралган, чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль берәмлек бюджетында язылган акчалар.

№ т/б	Финанслау чыганаclarы	Барлыгы, мең сум	шул исәптән еллар буенча да		
			2026	2027	2028
1	Балтач муниципаль районы бюджеты акчалары	30	10	10	10

* чираттагы финанс елына муниципаль берәмлек бюджеты нигезендә саннарга төзәтмә булырга мөмкин.

13. Рискларны бәяләү, аларны киметү буенча чаралар

Эшкүарлык эшчәнлегенә барлык төрләрән гамәлгә ашыру предприятие эшчәнлегенә тискәре йогынты ясый торган төрле уңайсыз хәлләр килеп чыгу белән тыгыз бәйләнгән. Кече һәм урта бизнес өчен төп рисклар:

- башлангыч финанс ярдәменә проблемалы мәсьәләләре,
- югары керемле өлкәләргә чикләрен бетерү,
- капиталларның концентрациясә һәм үзәкләшүе арту белән, мһәсәлән, сәүдәдә
- криминализация һәм коррупция белән,
- муниципаль һәм региональ хакимиятләр курсының алмашынуы белән бәйлә административ рисклар;
- түбән икътисадый грамоталылык һәм халыкның тиешле менталитетын формалаштыру.

Кече һәм урта бизнестә структур үзгәрешләргә оештыру һәм әлеге секторга ярдәм күрсәтүгә оештыру максатларында кайбер юнәлешләр буенча системалы эш алып барырга кирәк. Кече һәм урта предприятиеләргә житештерү-техник ярдәмне бүгенге этапта алга таба киңәйтү дәүләт программалары белән килештереләргә һәм түбәндәге линияләр буенча узарга тиеш:

- кече һәм урта предприятиеләргә заманча жиһазлар һәм технологияләр белән тәмин итү;
- предприятиеләргә яңа технологияләр тапшыруны оештыру, ноу-хау;
- халыкара базарларга чыгу өчен продукцияне сертификацияләүгә кече һәм урта предприятиеләргә ярдәм итү;
- эшкүарлык эшчәнлегә өчен кадрлар әзерләү системасында житештерү процесслары белән идарә итү нигезләрен укыту.

Татарстанда яхшы нигез булдырылды: эшкүарларга консультация бирү һәм өйрәтү алып бара торган күп санлы оешмалар бар, глобаль чөптәрдә мәгълүмати чыганаclar эшли, конференцияләр уздырыла. Күрсәтелгән юнәлешне үстәрәргә, авыл фермерлары өчен күчмә мәктәпләр оештырып, мәсәлән, ассоциация филиаллары

рәвешендә өстәмә мәғлүмат үзәкләре булдырырга кирәк.

14. Программаның планлаштырыла торган икътисадый нәтижелелеге, программа белән идарә итү һәм аны гамәлгә ашыруны тикшереп тору

Программа Балтач муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлыкны алга таба үстерү өчен уңай шартлар тудыруга юнәлтелгән чаралар комплексын үз эченә ала.

Программаны үтәү түбәндәгеләргә ярдәм итәчәк:

- районда икътисадый һәм социаль тотрыклылыкның иң моһим элементларының берсе буларак кече һәм урта эшкуарлыкның тотрыклы эшчәнлеген стимуллаштыручы уңайлы икътисадый мохит формалаштыру;

- кече һәм урта предприятиеләрнең үсеш темпларын арттыруга, эшчәнлек өлкәләрен киңәйтүгә һәм кече һәм урта предприятиеләрне икътисадый ныгытуга;

- район бюджетына районның берләштерелгән бюджетының салым керемнәренә гомуми суммасында керемнәр артуга, халыкның мәшгульлегә буенча өстәмә мөмкинлекләр барлыкка килүгә, кече һәм урта эшкуарлыкта эшләүче хезмәткәрләрнең хезмәт хакы дәрәжәсен күтәрүгә;

- товар базарын конкурентлыкка сәләтле продукция һәм жирле житештерү хезмәтләре белән баегуға;

- кече һәм урта эшкуарлыкның социаль җаваплылыгын арттыруга.

- Муниципаль программаны гамәлгә ашыруны мониторинглау һәм аңа үзгәреشلәр кертү муниципаль программаны гамәлгә ашыру механизмының состав өлеше булчак.

- Әлеге муниципаль программа аны гамәлгә ашыру барышын ел саен анализлау нәтижеләре буенча үзгәртелә. Үзгәреشلәр түбәндәгечә булырга мөмкин:

- чараларны төшереп калдыру;

- яңа чаралар кертү;

- Балтач муниципаль районында узган чорда кече эшмәкәрлекне үстерү йомгаклары.

Балтач район башкарма комитетының структур бүлекчәләре, муниципаль программа юнәлешләрен гамәлгә ашыру өчен җаваплы предприятиеләр һәм учреждениеләр ел саен хисап чорыннан соң килүче елның 15 февраленә кадәр Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлегенә муниципаль программаны тормышка ашыруның барышы турында хисап тапшыралар.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру йомгакларын карагандан соң, Балтач район башкарма комитеты утырышында ихтыяҗ булса, муниципаль программага үзгәреشلәр кертелергә мөмкин.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыруны тикшереп торуну Балтач район башкарма комитеты тормышка ашыра.

Программа чараларын гамәлгә ашыру нәтижәсендә 1 кушымтада тәҗдид ителгән алдагы күрсәткечләргә ирешү күздә тотыла.

Балтач муниципаль районында кече эшкүарлыккы үстөрү буенча 2018-2024 елларга исаплаган топ күрсөткөчлөр. (1 нче кушымта)

№ т/б.	Күрсөткөчлөр атамасы	Үлчөү берәмлеге	2018 ел	2019 ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел
1	Кече һәм урта эшкүарлык субъектлары саны	бер.	894	907	913	920	927	904	908
2	Шөхсә эшмәкәрләрне исәпкә алып, кече һәм урта предприятиеләрдә эшлөөчеләр саны (шул исәптән, үзмәшгуль граждандарны легальләштерү)	кеше	4947	5381	5461	5587	5807	5765	5868
3	Хезмәт потенциалын торгытуда(ВТП) кече һәм урта эшкүарлык өлеше	%	43,6	43,7	43,8	43,9	44	44,2	53,3
4	Кече һәм урта предприятиеләр һәм ИП продукциясенң (хезмәт күрсәтүләренен) айланеше	млн. сум	7,8	8,0	8,2	8,4	8,6	8,9	9,2
5	Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары гына катнашучы эре заказчыларның сатып алулар өлеше	%	59,22	59,5	59,7	59,9	60	61	62
6	Кече һәм урта эшмәкәрлек предприятиеләре эшчәнлегеннән берләштерелгән бюджетка салым кергемнәре күләме	млн. сум	185	187	189	192	194	195	196

2026-2028 елларга муниципаль программаның төп чаралары исемлегә (2нче кушымта)

Бурычның атамасы	Төп чаралар исеме	Программа чараларын үтәү	Төп чараларны башкару вакыты	Финанслау чыганаclarы
1. Кече һәм урта эшкүарлыкка ярдәм итү инфраструктурасын үстерү	2 1. Бизнес план ачу, алып бару һәм үстерү мәсьәләләре буенча эшкүарларны консультацияләү 2. Кечә эшкүарлыкка ярдәм мәсьәләләре буенча белгем бирү семинарларын оештыру 3. Семинарлар, "түгөрәк өстәлләр" үткөрү урта һәм кече предпрятиеләр житәкчеләре һәм хезмәткәрләре өчен	3 Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгә Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгә ТР Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгә, кече һәм урта бизнес вәкилләре	4 Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	5 Таләп ителми
4. Эшкүарларның дәүләт һәм муниципаль хакимият органнары белән очрашуларын оештыру		Балтач муниципаль районы башкарма комитеты, Балтач муниципаль районы эшкүарлар советы, Балтач муниципаль районы авыл (шәһәр) жирлгә, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районында федераль һәм республика структур бүлгәчеләре вәкилләре	2026-2028 еллар, яргыеллыкка бер мәртәбә	Таләп ителми
5. Мәгълүмат һәм массакүләм мәгълүмат чараларында катнашуны оештыру		Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгә	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
6. Татарстан Республикасынан чигтә эш мөнәсәбәтләре урнаштыруда эшкүарларга ярдәм		Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгә	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми

	7. Эшмәкәрләрне муниципаль заказларны үтәүдә катнашуга жәлеп итү	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгеге	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	8. 44 -- 45.3 буенча урга һәм кече предприятиеләр житектеләре һәм хезмәткәрләре өчеп белем биру семинарлары үткәру	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгеге	2026-2028 еллар, яргыеллыкка бер мәртәбә	Таләп ителми
	9. Районның уңышлы эшмәкәрләре белән гомуми белем мәктәпләрененң өлкәп сыйныфлары укучылары белән очрашулар үткәру	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгеге	2026-2028 еллар, яргыеллыкка бер мәртәбә	Таләп ителми
	10. Балтач муниципаль районның рәсми сайтында мәгълүматны актуальләштерү	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгеге	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	11. Гражданданнарның махсус салым режимына күчү буенча мотивациясе (халыкны эш белән тәэмин итү)	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгеге	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
2. Инженерлык инфраструктурасы объектларын төзү һәм кече һәм урга бизнесстан инвестиция проектларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле ресурсларга керү системасын яхшырту	1. Муниципаль дәрәжәдәге сәнәгать паркын булдыру һәм үстерү	ТР Балтач районы башкарма комитеты, сәнәгать паркы резидентлары	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Сәнәгать паркларының инженерлык инфраструкт урасына яр- дәм итүгә һәм аны үсте- ругә бирелә торган феде- раль һәм рес- публика бюд- жетларыннан субсидияләр

	2. Шәхси индустрия парклары булдыруга ярдәм	Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлегә, кече һәм урта бизнес вокилләре, даими идарәче компания һәм сонгагы паркы резидентлары	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	3. Федераль һәм регион программаларда катнашу очен инженерлык инфраструктурасы объектларын төзү буенча төхүмүмнәр әзерләү	ГР Балтач муниципаль районы башкарма комитеты, кече һәм урта бизнес вокилләре	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	4. Инженерлык объектларын тоташтыру мәсьәләләрен хәл итүдә консультация бирү һәм ярдәм итү	Балтач район башкарма комитеты, Балтач муниципаль районының элеккәр энергиясә белән тәэмин итүче оешмалары	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	5. Инвестиция-жәлп итүчән объектларны индентаризацияләү һәм анализлау	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлегә, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының молкот һәм жир мәнәсәбәтләре палатасы, Балтач муниципаль районының авыл (шәһәр) жирлекләре	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	6. Инвестиция проектларын гамәлгә ашыру очен жир кишәрлекләренә документлар әзерләү эшләре	Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлегә, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының молкот һәм жир мәнәсәбәтләре палатасы, Балтач муниципаль районының авыл (шәһәр) жирлекләре	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Инвесторлар акчалары
	7. Авыл хужалыгы тәэмин итү кооперативларын төзү	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлегә	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Инвесторлар акчалары

3. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына финанс ярдәме чараларын гамәлгә ашыру	Татарстан Республикасы Икътисад һәм авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек министрлыгы тарафыннан гамәлгә ашырыла торган федераль һәм төбәк программаларында катнашу өчен эшкуарларга ярдәм итү	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлегә	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	2. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына күрсәтмәләрдә һәм ярминкәләрдә катнашуга ярдәм итү, инвестицияләргә җәлеп итү максатыннан	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлегә	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	3. Район акциясе аша үзгәртелгән юнәлешләрне үстөрү максатларында Балтач муниципаль районында жир кишәрлекләре, торак булмаган биналар белән тәэмин итүдә кече эшкуарлык субъектларына ярдәм итү	Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлегә, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының мөхтәрәм һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	4. Балтач муниципаль районы милкендәге өчтен өч зат хокукларына Азат һәм кече һәм урта эшкуарлык бирү өчен билгеләнгән мөһкәм исемлеген актуальләштерү. Балтач район Советының 20.12.2017 №107 карары белән расланган	Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлегә, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының мөхтәрәм һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	5. Кече эшкуарлык субъектларын муниципаль эшләргә башкаруга кызыксындыру һәм җәлеп итү	Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлегә, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының мөхтәрәм һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	6. Жир кишәрлекләре, биналар һәм корымалар булдыру оешендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларына мөхтәрәм	Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау	Даими рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми

	ярдәме	бүлгә, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районның молкәт һәм жир мәнәсәбәтләре палатасы	Дайми рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
4. Инвестициялар проектларын үткәргән ашыру кысаларында инвестициялар алыштыру	7. Әшкә-рәтләнәшләргә нәтижәләр, укыту курслары буенча индивидуаль консультациялар уздыру	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгә	Дайми рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
5. Социаль әшкә-рәтләнәшләргә ярдәм чаралары	1. Инвестицияларның дәүләт һәм муниципаль хакимият органнары белән ачыштыруларын ачыштыру 2. Инвестициялар проектларын ачыштыру алып бару	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгә Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгә	Дайми рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	1. Уңашлы әшкә-рәтләнәшләргә һәм социаль проектлар ачыштыру арасында консультациялар бирү, шул исәптән квалификацияле специалистларны жәлпәп итеп, шулай ук ярдәмчеләр (менторлар, остазлар) белән узара хезмәттәшлекне ачыштыру;	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгә	Дайми рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	2. Социаль әшкә-рәтләнәшләргә өлкәсәндә әшкә-рәтләнәш алып баручы кече һәм урта әшкә-рәтләнәш субъектларының социаль проектлары һәм инвестициялар ихтияжлары турында мәгълүматны жыю, гомумиләштерү һәм тарату;	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгә	Дайми рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми
	3. Регионар хезмәттәшлекне үстерүгә, партнерларны әзләүгә ярдәм итү, шул исәптән ярминкәләр, әшкә-рәтләнәш конгресслар, күргәзмәләр уздыру юлы	Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгә	Дайми рәвештә 2026-2028 еллар.	Таләп ителми

	белән, шулай ук Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә сүрәтләнчән чараларда социаль эшкүарлыкка эшчәйлек алып баручы кече һәм урта эшкүарлык субъектларының катнашуын тәэмин итү юлы белән; 4. Социаль эшкүарлыкка карата аңа эшчәйлекне гамәлгә ашыручы кече һәм урта эшкүарлык субъектларына ярдәм итү буенча башка гамәлләрне (чараларны) гамәлгә ашыру			
		Татарстан Республикасы Балтач район башкарма комитетының икътисад һәм фаразлау бүлгеге	Дайм рәвештә 2026-2028 еллар.	Талап ителмәй

Балтач - 2025

ЭЧТӨЛЕК

1. Муниципаль программа паспорты.
2. Кыскача кереш.
3. Программаның гомуми өлеше.
 1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районында 2025-2027 елларга кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү буенча муниципаль программаның максатлары һәм бурычлары.
 2. Хәзерге вазгыятькә анализ, Балтач муниципаль районында кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү проблемаларын бәяләү.
 3. Икътисадның төрле секторларында СМСПны үстерү.
 4. Кулланучы базарын үстерү.
 5. Яшьләр арасында эшқуарлыкны үстерү.
 6. Сәнәгать майданчыкларын үстерү һәм резидентлар жәлеп итү
 7. Үз-үзен эш белән тәмин итүче халык өчен программа булдыру
 8. Авыл хужалыгында кооперацияне үстерү
 9. Мөлкәт ярдәме
 - 9.1. МСП субъектларына мөлкәти ярдәм күрсәтүнең максатлары һәм бурычлары
 - 9.2. Эшчәнлекне норматив хокукий тәмин итү чаралары МСП субъектларына мөлкәти ярдәм күрсәтү өлкәсендә
 - 9.3. Муниципаль берәмлек турында мәгълүматтан файдалану мөмкинлеген арттыру мөлкәткә, аны исәпкә алуны камилләштерү
 - 9.4. Исемлеккә көрсәткән муниципаль мөлкәтне бирү эшен камилләштерү
 10. Гаилә предприятиеләре булган Татарстан Республикасы кече һәм урта эшқуарлык субъектларына ярдәм
 11. Балтач муниципаль районының инвестицион жәлеп итүчәнлеген бәяләү, эшмәкәрлекне үстерү көнәлешләре һәм чаралар исемлеге.
 12. МСП үсешен ресурслар белән тәмин итү, аларны киметү чараларын бәяләү.
 13. Рискларны бәяләү, аларны киметү чаралары.
 14. Программаның планлаштырыла торган икътисадый нәтижәләгә, программа белән идара итү һәм аны гамәлгә ашыруны контрольдә тоту.
 16. Нәтижеләр һәм кушымталар